

Stödinsatser i skolan

– VAD BEHÖVER JAG SOM FÖRÄLDER VETA?

Skolverket

Den här broschyren kan beställas från:

Fritzes kundservice

106 47 Stockholm

tel: 08-690 95 76

fax: 08-690 95 50

e-post: skolverket@fritzes.se

ISBN: 978-91-7559-149-0

Beställningsnummer: 15:1436

Grafisk form: Typisk Form designbyrå

Illustrationer: Tobias Flygar

Upplaga: 3 000 ex

Tryck: Taberg Media Group

Stockholm februari 2015

Du är viktig

Du är den som står ditt barn närmast. Därför är det viktigt att du och ditt barns skola har goda relationer och samverkar kring ditt barns utveckling. Genom samarbete ökar ditt barns möjligheter att nå så långt som möjligt i både sin kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Genom att känna till skolans uppdrag ökar dina möjligheter att kunna samverka med ditt barns skola. I den här broschyren får du information om vad som gäller om ditt barn behöver extra anpassningar eller särskilt stöd i skolan. Den riktar sig till dig som har barn i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller fritidshem.

BEGREPPEN FÖRÄLDER OCH VÅRDADSHAVARE

Vanligtvis är det en eller båda föräldrarna till ett barn som är vårdnadshavare. Vårdnadshavaren har ansvar för barnet och ska se till att barnet får omvårdnad, trygghet och en god fostran. Ett barns vårdnadshavare har i stort sett alltid rätt att ta del av alla de uppgifter som rör barnet i skolan, även sådant som skyddas av sekretess. En förälder som inte är vårdnadshavare har inte rätt att ta del av sekretesskyddade uppgifter som rör barnet.

FÖRÄLDRABALKEN OCH OFFENTLIGHETS- OCH SEKRETESSLAGEN

På väg mot samma mål

Skollagen och läroplanerna ställer krav på dem som anordnar utbildningen så att alla elever får en likvärdig utbildning av god kvalitet, oavsett var de bor eller vilken skola de går i. I läroplanen beskrivs skolans värdegrund, övergripande mål och uppdrag. Genom att läsa den får du veta vilka förväntningar och krav du kan ha.

Varje kursplan och ämnesplan beskriver varför ämnet eller ämnesområdet finns i skolan. Där beskrivs också vad undervisningen i ämnet ska innehålla. Varje kursplan och ämnesplan avslutas med kunskapskrav som beskriver den lägsta godtagbara kunskapsnivån och vad som krävs för de olika betygsstegen.

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt för alla elever eller att skolans resurser ska fördelas lika mellan alla elever. Skolan ska ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns olika vägar att nå målen.

Alla elever har rätt till ledning, stöd och stimulans i skolan så att de kan nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå kunskapskraven. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Många elever behöver stöd någon gång under sin skoltid. Vissa elever har behov av stöd under en kortare period medan andra kan ha behov under längre tid, upp till hela sin skoltid. Det är rektorn som är ansvarig för skolans olika former av stöd.

Olika former av stöd

Det är alltid skolans ansvar att planera och genomföra undervisningen. Det gäller även de stödinsatser som finns i skolan, nämligen extra anpassningar och särskilt stöd.

EXTRA ANPASSNINGAR

Om lärare eller annan skolpersonal märker att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven behöver skolan ta reda på varför. Visar det sig att det skulle behövas extra anpassningar av undervisningen ska de anpassningarna göras direkt.

Extra anpassningar är till exempel att ge eleven tydliga instruktioner eller att förklara ord, begrepp eller samband innan ett nytt arbetsområde startas. Det kan också handla om extra träning i till exempel läsning, räkning, studieteknik eller simning. Att få tillgång till inläst material eller digitala hjälpmedel är ytterligare exempel på extra anpassningar liksom att en speciallärare arbetar med eleven under en kortare period. De extra anpassningarna kan skrivas in i den skriftliga individuella utvecklingsplanen.

SÄRSKILT STÖD

Om en elev riskerar att inte nå kunskapskraven trots extra anpassningar behöver skolan utreda om eleven är i behov av särskilt stöd. Oftast är det lärare tillsammans med personal ur elevhälsan som gör utredningen.

En utredning består av en kartläggning av elevens skolsituation och en analys av elevens behov av särskilt stöd. Det är viktigt att skolan tar tillvara ditt barns och dina synpunkter. En utredning kan ibland göras enkel och snabb, men ibland krävs en mer omfattande utredning. Det är alltid bäst att samarbeta med vårdnadshavaren, men skolan kan göra en pedagogisk utredning även om vårdnadshavaren inte vill det.

Särskilt stöd ges under längre tid och är mer omfattande. Exempel på särskilt stöd kan vara en speciallärare som arbetar med eleven under en längre tid, särskild undervisningsgrupp eller att en elevassistent följer eleven under större delen av skoldagen.

Särskilt stöd dokumenteras i ett åtgärdsprogram

Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska skolan arbeta fram ett åtgärdsprogram.¹ Utredningen kan också visa att eleven inte är i behov av särskilt stöd och då fattar rektorn beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

¹ 3 kap. 8 och 9 §§ skollagen 2010:800.

Åtgärdsprogrammet är ett arbetsredskap och en plan för vilka åtgärder skolan tänker genomföra. I åtgärdsprogrammet ska även finnas information om när det ska utvärderas. Utvärderingen är till för att se hur åtgärderna har fungerat. Skolan har bara ett åtgärdsprogram för en elev oavsett hur många ämnen, ämnesområden eller kurser det särskilda stödet omfattar. Du och ditt barn ska erbjudas möjlighet att delta genom att lämna era synpunkter när ett åtgärdsprogram skrivs och utvärderas.

Att överklaga ett beslut

Du som vårdnadshavare och elever över 16 år har rätt att överklaga beslut om åtgärdsprogram till Skolväsendets överklagandenämnd. Det är möjligt att överklaga om skolan beslutar att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Det är även möjligt att överklaga innehållet i ett åtgärdsprogram.

I ett överklagande ska det stå vilket beslut det gäller och en motivering till varför du vill överklaga. Om en elev har två vårdnadshavare måste båda stå för överklagandet för att det ska vara giltigt.

Överklagan ska skickas till skolan inom tre veckor efter att eleven eller vårdnadshavaren har fått beslutet. Skolan kan antingen ändra sitt beslut eller stå fast vid det. Väljer skolan att stå fast vid beslutet skickar skolan överklagan vidare till Skolväsendets överklagandenämnd. Mer information finns på webbplatsen www.overklagandenamnden.se.

Vill du läsa mer?

Skollagen (2010:800) och Skolverkets *Allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram* finns att ladda ner från Skolverkets webbplats www.skolverket.se.

Skolverket